

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού
για το νομοσχέδιο «Ο περί Διοικητικής Συνεργασίας στον Τομέα της
Φορολογίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023»**

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος	Μαρίνος Μουσιούππας,
Ονούφριος Κουλλά	εκπροσωπώντας
Αντρέας Καυκαλιάς	τον κ. Αλέκο Τρυφωνίδη
Χρίστος Χριστοφίδης	Μη μέλη της επιτροπής:
Σωτήρης Ιωάννου	Σταύρος Παπαδούρης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 19 Ιουνίου και 2 Οκτωβρίου 2023. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, του Τμήματος Φορολογίας του ίδιου υπουργείου, η Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ), του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου και του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου (ΠΔΣ).

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της εξέτασης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Χρύσης Παντελίδης, Χάρης Γεωργιάδης, Σάβια Ορφανίδου, Ηλίας Μυριάνθους και Αλέκος Τρυφωνίδης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Διοικητικής Συνεργασίας στον Τομέα της Φορολογίας Νόμου, ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία (ΕΕ) 2021/514 του Συμβουλίου της 22^{ας} Μαρτίου 2021 για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας» (Οδηγία 2021/514).

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποσκοπούν στην αντιμετώπιση διαφευγόντων φορολογικών εσόδων από συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω ψηφιακών πλατφορμών, καθώς και στη βελτίωση υφιστάμενων διατάξεων του βασικού νόμου που αφορούν στη διοικητική συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών της Δημοκρατίας και άλλων κρατών μελών.

Ειδικότερα, ο προτεινόμενος νόμος προβλέπει κυρίως τα ακόλουθα:

1. Την εισαγωγή των νέων ευρωπαϊκών κανόνων αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών αρχών των κρατών μελών στο πλαίσιο της διοικητικής συνεργασίας για υπηρεσίες και πωλήσεις αγαθών που εκτελούνται από φορολογουμένους μέσω ψηφιακών πλατφορμών.
2. Τη διενέργεια κοινών ελέγχων από δύο ή περισσότερες φορολογικές αρχές κρατών μελών υπό τη μορφή διοικητικής έρευνας, καθώς και άλλα συναφή θέματα.
3. Τον καθορισμό της «εύλογης συναφείας» σύμφωνα με το διεθνώς συμπεφωνημένο σχετικό πρότυπο, ώστε οι ζητούμενες πληροφορίες από αρμόδια αρχή κράτους μέλους να είναι εύλογα συναφείς με τις φορολογικές υποθέσεις των φορολογουμένων και να δικαιολογούνται για σκοπούς έρευνας.
4. Τις υποχρεώσεις των δηλούντων φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων στη διαδικασία δέουσας επιμέλειας για πωλητές οι οποίοι είναι χρήστες ψηφιακής πλατφόρμας, καθώς και στη συλλογή και υποβολή στοιχείων στο Τμήμα Φορολογίας.
5. Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υπαλλήλων των αρμόδιων αρχών που συμμετέχουν σε κοινούς ελέγχους.

Σημειώνεται ότι η Δημοκρατία όφειλε να εναρμονιστεί με την Οδηγία 2021/514 μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2022, ωστόσο το υπό αναφορά νομοσχέδιο κατατέθηκε

στη Βουλή στις 27 Απριλίου 2023.

Στο στάδιο της συζήτησης του θέματος επί της αρχής η εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η Οδηγία 2021/514 έχει ως στόχο την παραχώρηση δυνατότητας στις φορολογικές αρχές των κρατών μελών να λαμβάνουν στοιχεία, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι φορολογούμενοι καταβάλλουν τη φορολογία που τους αναλογεί. Παράλληλα, αποσκοπεί στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών των κρατών μελών, διατηρώντας τον διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις σε χαμηλά επίπεδα, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής κοινού ευρωπαϊκού προτύπου ανταλλαγής πληροφοριών.
2. Η Οδηγία 2021/514 προβλέπει μεταξύ άλλων νέους κανόνες για τη βελτίωση των διαδικασιών διοικητικής συνεργασίας ως προς την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών για φορολογικούς σκοπούς που να ανταποκρίνονται στη ραγδαία ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και ειδικότερα στη διασυνοριακή διάσταση των συναλλαγών που πραγματοποιούνται μέσω ψηφιακών πλατφορμών από τους φορολογουμένους.
3. Με βάση τους νέους κανόνες, η υποχρέωση για ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών αρχών των κρατών μελών επεκτείνεται, καλύπτοντας συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω ψηφιακών πλατφορμών. Ειδικότερα, επιβάλλονται υποχρεώσεις στους φορείς εκμετάλλευσης των ψηφιακών πλατφορμών για την υποβολή σχετικών στοιχείων στις φορολογικές αρχές για τις διασυνοριακές και μη διασυνοριακές τους συναλλαγές, ενώ υποχρεώσεις επιβάλλονται και σε φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας που ασκούν εμπορική δραστηριότητα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), αλλά δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία εντός αυτής.

4. Για την αποτελεσματική εφαρμογή της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της φορολογίας, προωθείται το εργαλείο των κοινών ελέγχων από δύο ή περισσότερες φορολογικές αρχές κρατών μελών. Οι εν λόγω έλεγχοι θα διεξάγονται στη βάση πρότερης συμφωνίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις διαδικαστικές απαιτήσεις του κράτους μέλους εντός του οποίου θα διεξάγεται ο έλεγχος.

Περαιτέρω, η ίδια κυβερνητική εκπρόσωπος ενημέρωσε την επιτροπή ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με επιστολή της, ημερομηνίας 14 Ιουλίου 2023, διατύπωσε αιτιολογημένη γνώμη κατά της Δημοκρατίας λόγω της μη κοινοποίησης μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 2021/514, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή με σχετική επιστολή του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ημερομηνίας 20 Ιουλίου 2023.

Η Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία κατέθεσε και γραπτώς τις απόψεις της με σχετικό σημείωμα, ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 2023, ενημέρωσε την επιτροπή για την ανάγκη τροποποίησης των προνοιών του νομοσχεδίου που αφορούν στην προστασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε να επιτευχθεί η ορθή μεταφορά των αντίστοιχων προνοιών της Οδηγίας 2021/514.

Η εκπρόσωπος του ΠΔΣ, παρά τις επιφυλάξεις που εξέφρασε σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες της Οδηγίας 2021/514, δήλωσε ότι αναγνωρίζεται η ανάγκη άμεσης προώθησης του νομοσχεδίου προς ψήφιση για σκοπούς συμμόρφωσης της Δημοκρατίας με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Ειδικότερα, οι εν λόγω επιφυλάξεις αφορούν κυρίως στη διεύρυνση του πλαισίου χρήσης των πληροφοριών που συλλέγονται και για άλλους σκοπούς πέραν

των φορολογικών, καθώς και στην επάρκεια του χρόνου που παρέχεται σε φυσικό πρόσωπο να ασκήσει τα δικαιώματα προστασίας των προσωπικών του δεδομένων πριν από την υποβολή από αρμόδιο πρόσωπο των σχετικών με αυτό πληροφοριών στη φορολογική αρχή.

Σε σχέση με το ζήτημα της διεύρυνσης του πλαισίου χρήσης των πληροφοριών για σκοπούς οι οποίοι δεν καθορίζονται σαφώς, η ίδια εκπρόσωπος δήλωσε ότι με βάση σχετικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ η χρήση πληροφοριών η οποία δεν γίνεται με ευκρίνεια και σαφήνεια δυνατόν να θεωρείται παραβίαση επιμέρους άρθρων του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Σημειώνεται ότι ο ΠΔΣ κατέθεσε τις θέσεις του και γραπτώς στις 6 Ιουλίου 2023.

Ο εκπρόσωπος του ΣΕΛΚ, χωρίς να διαφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου, τόνισε την ανάγκη καταρτισμού από το Υπουργείο Οικονομικών, το ταχύτερο δυνατόν, κατευθυντήριων γραμμών, ώστε να καθορίζονται με σαφήνεια οι υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων φορέων σε σχέση με την υποβολή στοιχείων για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω ψηφιακών πλατφορμών.

Επισημάνε δε την ανάγκη διασαφήνισης των διαδικασιών που θα καλούνται να ακολουθούν οι εμπλεκόμενοι φορείς σε περίπτωση άσκησης από φυσικά πρόσωπα των δικαιωμάτων προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων πριν από την υποβολή στο Τμήμα Φορολογίας σχετικών με αυτά πληροφοριών, ώστε να διεξάγονται με έγκαιρο και σαφή τρόπο, χωρίς να δημιουργούνται οποιεσδήποτε επιπλοκές.

Οι εκπρόσωποι του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου δεν εξέφρασαν οποιεσδήποτε παρατηρήσεις επί των προνοιών του νομοσχεδίου, ενώ συμφώνησαν με τα όσα δήλωσαν οι εκπρόσωποι του ΠΔΣ και του ΣΕΛΚ.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης του θέματος μέλη της επιτροπής ζήτησαν

περαιτέρω διευκρινίσεις αναφορικά με το ύψος των προβλεπόμενων στο νομοσχέδιο διοικητικών προστίμων.

Συναφώς, σε σχέση με τα τεθέντα ζητήματα οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών δήλωσαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η Οδηγία 2021/514 δεν περιλαμβάνει οποιεσδήποτε ρυθμίσεις αποσκοπούν στη συμμόρφωση με αποφάσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ που αφορούν στην ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο της διοικητικής συνεργασίας. Συνεπώς, η περίληψη στο νομοσχέδιο προνοιών που δεν προβλέπονται στην εν λόγω Οδηγία δεν αποτελεί ορθή πρακτική.
2. Το Υπουργείο Οικονομικών μετά την ψήφιση του προτεινόμενου νόμου θα συντάξει και εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για σκοπούς καλύτερης εφαρμογής της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω ψηφιακών πλατφορμών.
3. Το ύψος και το είδος των κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης προνοιών της ευρωπαϊκής Οδηγίας αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών και αυτές πρέπει να είναι αποτρεπτικές, αποτελεσματικές και αναλογικές. Συνεπώς, τα διοικητικά πρόστιμα που προβλέπονται τόσο στον υφιστάμενο νόμο όσο και στο νομοσχέδιο έχουν καθορισθεί αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης και του κύκλου εργασιών του προσώπου που προβαίνει στην παράβαση.

Στο στάδιο της κατ' άρθρον συζήτησης του νομοσχεδίου διαπιστώθηκε από την επιτροπή, μετά από υπόδειξη των υπηρεσιών της Βουλής, η παράλειψη ή/και μη ορθή ή/και ελλιπής μεταφορά ορισμένων προνοιών της Οδηγίας 2021/514.

Η επιτροπή, στη βάση των όσων διημείφθησαν ενώπιόν της, κάλεσε το Υπουργείο Οικονομικών όπως, αφού μελετήσει τις θέσεις και απόψεις που εκφράστηκαν, καθώς και τις παρατηρήσεις της, καταθέσει νέο κείμενο του

νομοσχεδίου.

Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Οικονομικών στη βάση των οδηγιών της επιτροπής κατέθεσε ενώπιόν της τρία αναθεωρημένα κείμενα του νομοσχεδίου, με το τελικό κείμενο κατατεθειμένο στις 22 Σεπτεμβρίου 2023.

Ειδικότερα, στο τελικό κείμενο του νομοσχεδίου έχουν επέλθει κυρίως οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Ενσωμάτωση με ορθότερο τρόπο επιμέρους προνοιών της Οδηγίας 2021/514, που αφορούν στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς και την πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε μηχανισμούς, διαδικασίες, έγγραφα και πληροφορίες στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους.
2. Βελτίωση επιμέρους προνοιών αυτού για σκοπούς καλύτερης απόδοσης του πνεύματος της ευρωπαϊκής Οδηγίας.
3. Περίληψη πρόνοιας, η οποία εκ παραδρομής δεν περιλήφθηκε στο αρχικό κείμενο του νομοσχεδίου, η οποία αφορά στην υποχρέωση των δηλούντων φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας να ενημερώνουν τους δηλωτέους πωλητές για το δηλωθέν αντίτιμο, καθώς και στην επιβολή διοικητικού προστίμου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την εν λόγω υποχρέωση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

17 Οκτωβρίου 2023

ΣΧΚ/ΘΗ/ΕΧ

Αρ. Φακ.: 23.01.064.057-2023